Hukuk Bölümü 2007/18 E. , 2007/71 K.

- IDARI PARA CEZASININ TAHSILI
  - SOSYAL SİGORTALAR KANUNU(MÜLGA) (506) Madde 140

"İçtihat Metni"

Davacılar **1-** Ö.Entegre Tav.Tic.San.A.Ş. **2-** E.Ö.

Vekili : Av. C.Ç.

Davalı :Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı

Vekili :Av. G.P.

O L A Y :Müfettiş Raporuna istinaden, işyeri kayıt ve belgelerinin ibraz edilmemesi gerekçe gösterilerek davacı şirket adına, 506 sayılı Yasanın 140. maddesi uyarınca kesilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen 31.01.2005 tarih ve 9055 sayılı ödeme emrinin iptali istemiyle, Davacılar vekilince 23.2.2005 tarihinde idari yargı yerinde dava açılmıştır.

Davalı idare vekilince, birinci savunma dilekçesinde, davada adli yargının görevli olduğu ileri sürülerek görev itirazında bulunulmuştur.

ANKARA 3. İDARE MAHKEMESİ; 14.7.2006 gün ve E:2005/342 sayı ile, 2577 sayılı Yasa'nın 2/a maddesinde idari işlemler hakkında yetki, şekil, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davalarının idari dava türleri arasında sayıldığı, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinde; kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesinin bulunduğu yerdeki idari yargı yerinde dava açılabileceğinin hükme bağlandığı; dosyanın incelenmesinden, davacı şirkette çalışan Mehmet Arslan ve Önder Bülbül adındaki işçilerin 17.05.2000 tarihli şikayet dilekçeleri üzerine, şikayet konusunun incelenebilmesi için 25.06.2000 gün ve 499216 sayılı yazı ile şirket kayıt ve belgelerinin ibrazı istenildiği, anılan yazının 04.07.2001 tarihinde tebellüğ edildiği ancak verilen 15 günlük süre içerisinde davacı şirket tarafından istenilen belgelerin ibraz edilmemesi üzerine 506 sayılı Yasanın değişik 140. maddesi uyarınca verilen idari para cezası ihbarnamesinin düzenlendiği, akabinde söz konusu amme alacağının tahsili amacıyla 31.01.2005 gün ve 9055 sayılı ödeme emrinin düzenlendiği ve bu işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı, davalı idarenin 506 sayılı Yasanın 80. maddesi uyarınca kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer ödeneklerin 6183 sayılı Kanunun 51. maddesi hariç diğer maddelerin uygulanacağı, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümünde alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesinin görevli olduğu ileri sürülerek görev itirazında bulunmuş ise de, 506 sayılı Kanunun 80. maddesinde ödeme emri işleminden doğacak uyuşmazlıklar İş Mahkemesinin görevli olduğuna ilişkin bir hüküm bulunmadığı, dava konusu işlemin idarenin tek taraflı yetkisiyle ve kamu gücüne dayanılarak tesis edildiği sonucuna varıldığı; bu durumda yukarıda anılan kanun hükümleri uyarınca ödeme emrinin iptali istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünün, idari yargının görevine girdiği gerekçesiyle davalı idarenin görev itirazını reddederek görevlilik kararı vermiştir.

Davalı idare vekilinin, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yolundaki 5.9.2006 kayıt tarihli dilekçesi üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Davacı şirkette çalışıp çıkışı yapılan bir kısım işçilerin şikayeti üzerine, konunun incelenmesi için 01.01.1999 - 31.12.1999 yıllarına ait işyeri kayıt ve belgelerin denetime esas olmak üzere davalı kurum müfettişlerince istendiği,süresi içinde belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle 506 sayılı Kanunun 140.maddesi uyarınca idari para cezası düzenlenerek tahsili için çıkarılan tebligata riayet etmemesi üzerine, 1.763.37 YTL asıl ve 5.098.16 YTL gecikme faizi olmak üzere toplam 6.861.53 YTL kurum alacağının tahsili için 31.01.2005 tarih ve 9055 sayılı ödeme emri düzenlenerek 6183 sayılı Kanuna göre takibe başlanıldığı, davacı şirket tarafından ödeme emrinin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açıldığı, davalı idarenin süresi içinde görevlilik kararına itirazı üzerine yapılan incelemede; 08.02.2006 tarih ve 5454 Sayılı Kanunla değişik 506 sayılı Kanunun 140.maddesinin 4.fıkrasında, İdarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, İtirazın takibi durduracağı, kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilecekleri, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezalarının, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmüne göre tahsil edileceği; anılan Kanunun 80.maddesinde de, Kurumun, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51. maddesi hariç, diğer maddelerinin uygulanacağının öngörüldüğü ve ödenmeyen kurum alacaklarına uygulanacak gecikme zammının gösterildiği, yedinci fıkrasında ise, kurum alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesinin yetkili bulunduğu, dava ve icra takibi açılmış olsa bile, prim ve diğer alacakların ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunacağı hükmüne yer verildiği; açıklanan nedenlerle, idari para cezasının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde kuruma ödeneceği veya bu süre içinde kuruma itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren 60 gün içinde idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında dava tarihine göre idare mahkemelerinin görevli olduğu, 15.02.2006 tarihinden itibaren ise, 15 gün içinde sulh ceza mahkemelerine başvuru ile anılan mahkemelerin görevli kılındığı, Kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca düzenlenen ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80.maddenin 7.fıkrasında belirtildiği gibi sigorta müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait bulunduğunun tartışmasız olduğu; Ankara Sigorta Müdürlüğü'nce verilen idare para cezasının ödenmemesi nedeniyle kurum alacağına dönüşmesi üzerine, gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsili için düzenlenen ödeme emrine karşı açılan davanın görüm ve çözümünde 506 sayılı Kanunun 80.maddesi uyarınca yetkili kılınan iş mahkemelerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmış olup, 2247 sayılı Yasanın 10. ve 13. maddelerine göre görev konusunun incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinden istemiştir.

Başkanlıkça 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin 3. fıkrasına göre Danıştay Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140.maddesinde, Defter ve belgeleri ibraz etme yükümlülüğünü kurumca yapılan yazılı ihtara rağmen onbeş gün içinde mücbir sebep olmaksızın yerine getirmeyenlere, bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü iseler aylık asgari ücretin on iki katı tutarında idari para cezası verileceği, anılan maddenin olay tarihinde yürürlükte bulunan dördüncü fıkrasında, idari para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ

tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabileceği, mahkemeye başvurulmasının cezanın takip ve tahsilini durdurmayacağı, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idari para cezalarının,bu Kanunun 80. maddesi hükmü gereği hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edileceği hükme bağlanmış, aynı Kanunun 80. maddesinin olay tarihinde yürürlükte bulunan beşinci fıkrasında ise, Kurumun süresi içinde ödenmeyen pirim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 ve 102. maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı, aynı maddenin 7. fıkrasında da, Kurum alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesinin yetkili olduğu hükmüne yer verildiği; olay tarihinde yürürlükte bulunan anılan düzenlemeler uyarınca verilen idari para cezalarının tahakkuk aşamasında açılacak davaların görüm ve çözümünde idare mahkemeleri görevli kılınmış ise de; tahsil aşamasında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı ve düzenlenecek ödeme emirlerine karşı açılacak davalara bakmakla iş mahkemelerinin görevli bulunmalarının 506 sayılı Kanunun 140. ve 80. maddeleri hükmü gereği olduğu; bakılan davada; davacı şirketin işyeri kayıt ve belgelerini denetime ibraz etmemesi nedeniyle, 506 sayılı Kanunun 140. maddesi hükmü uyarınca idari para cezası tahakkuk ettirildiği, anılan cezanın takip ve tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun uyarınca dava konusu ödeme emrinin düzenlendiğinin anlaşıldığı; bu durumda, tahakkuk aşaması tamamlanan idari para cezasına ilişkin alacağın tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davada, 506 sayılı Kanunun 140. maddesinin yollamada bulunduğu 80. maddesinde yer alan özel hüküm gereği yetkili kılınan iş Mahkemesinin görevli bulunduğu, bu nedenle 2247 sayılı Yasanın 10. maddesine göre yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Dr. Atalay ÖZDEMİR, M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Serap AKSOYLU, Z. Nurhan YÜCEL, Abdullah ARSLAN ve Celal IŞIKLAR'ın katılımlarıyla yapılan 7.5.2007 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 Sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, davalı idare vekilinin anılan Yasanın 10. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve Danıştay Başsavcısının davada adli yargının görevli bulunduğuna ilişkin düşünce yazıları ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı adına, 506 sayılı Kanun uyarınca kesilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılmıştır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun para cezalarına ilişkin 140. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler." yolundaki üçüncü tümcesi Anayasa Mahkemesi'nin8.10.2002gün ve E:2001/225; K:2002/88 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve bu kararın yayımlandığı26.2.2003tarihinden itibaren kendisine tanınan bir yıllık süre içinde Yasama Organı'nca çıkarılan29.7.2003gün ve 4958 sayılı Yasa'nın 51. maddesi ile, 506 sayılı Yasa'nın 140. maddesi yeniden düzenlenmiş olup, dördüncü fıkrasında " İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilirler. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idari para cezaları, bu Kanunun 80. maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir" denilmiştir.

Ödeme emrinin düzenlendiği tarihte yürürlükte olan anılan Yasa'nın 80. maddesinin29.7.2003gün ve 4958 sayılı Yasa ile değişik beşinci fıkrasında, Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 51. maddesi hariç, diğer maddelerinin uygulanacağı öngörülmüş ve ödenmeyen Kurum alacaklarına uygulanacak gecikme zammı gösterilmiş; yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan; 506 sayılı Kanun'un 140. maddesinin dördüncü fıkrası15.2.2006tarih ve 5454 sayılı Kanun'un 5.maddesiyle değiştirilmiş; idari para cezalarına karşı idare mahkemesine başvurulacağı hükmü kaldırılarak yerine, onbeş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği hükmü getirilmiş ancak anılan fıkrada yer alan "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler." yolundaki üçüncü tümcesi, Anayasa Mahkemesi'nin 4.10.2006 gün ve E:2006/75, K:2006/99 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve bu karar, 6.4.2007 tarih ve 26485 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Bu düzenlemelere göre, idari para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları (15.2.2006tarihinden itibaren onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvuru ile anılan mahkemeler görevli kılınmış ancak buna ilişkin tümce Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.); kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu kuşkusuzdur.

Olayda, Ankara Sigorta Müdürlüğü'nce verilen idari para cezasının ödenmemesi nedeniyle Kurum alacağına dönüşmesi üzerine, gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsili için düzenlenen ödeme emrine karşı dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, idari para cezasından doğan Kurum alacağının tahsili için düzenlenen ödeme emrine karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, 506 sayılı Yasa'nın 80. maddesi uyarınca yetkili kılınan İş Mahkemesi görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca yapılan başvurunun kabulü ile İdare Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN

KABULÜ ile Ankara 3. İdare Mahkemesi'nde verilen 14.7.2006 gün ve E:2005/342 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.5.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.